

Аңчы

Ареступубликатә ҳәынтықарратә усқәртма «Аңснымедиа»

2023 иш. декабр 7 № 77-78(21.504)

Аңсны анахгареи Дмитри Беспалови реипылара

■ Аңсны Ахада Аслан Бжъаниеи Аңсны Аңыза-министр Александр
Анқәбәи ипилеит Нхыт-Кавказтәи афедералтә университет аректор
Дмитри Беспалов.

Беспалов далацәжәеит ауниверситети аңсу гани русециара атәй. Уи
инакыршәене 2014 шықаса раахыс аттарадырратә, атцаарата хырхартакәе
змоу аусмаптатекәе нарызгоит.

Урыстәлатәи Афедерация атцаарадырреи иреиҳау аттареи Рミニсттрреи
Аңсны аттара Аминистрреи ррограмма инакыршәене, рттарадырра шытыхит
Аңснытәи 2500-ғык инареиханы аспециалисттә (ахынтыматцууфә, аеконом-
икии аттареи русууфә).

Абри инаваргыланы, Аңснытәи аспециалисттә Ставрополтәи ауниверситет
атцаарнакәеи аус еицадырулон аттара аус изакаанпроекттә. Аганқәе
иара убас ирылацәжәеит 2024 шықасасты апроекттәи аусмаптатекәе.

Мирра Хотелашибили-Инал-ипа 95 шықаса лхытцит

■ Аңсны Ахада Аслан Бжъания
Мирра Хотелашибили-Инал-ипа 95
шықаса лхытца лыдинахәале-
ит. Адныхәаларағы, ахәтакхала,
изгәтоуп:

«Хатыр экәу Мирра Констан-
тин-ипх! Ишәйдышылы шәйбүл-
леи шых - 95 шықаса шәхытца
аңын гәйик-псыкала икәсто адныхә-
аларакә!

Шәхара акыраамта, лтшәабзиала
зыпстазала атцаарадырра изызызы,

аинтеллигентра злуу, икәйту аңхәйз-
ба шәйлөрштәүп. Ахатыркәттара ду
иапсоуп Аңсу хынтықарратә музей
археологиятә фонд арғиара изаку
шәүсүра. Ахәшьаратара удаафу аң-
су жәлар ртуюых-культуратә түнхана
аикырхарағы, иара убас Аңсны ар-
хеологияи аетнографии гранахала
шәлалагамта. Шәхара ищахәа бзия
ижәб Аңсны атоурихи, археологияи,
аетнографии ирзыруху атоурихтә
ттаарадыра атрадициақәе гәгәла
иниқәйхагоит.

Атцаарадырратә усумтакәа жепакы
равтор, хыпхызара рацәала
жәларбжыратәт атцаарадырратә
конференциә, асимпозиумқа зхы
рылазырху, Шәхара шәфөрштәала,
шәусурала, шәдүрра ҳаракыла ала Аңс-
нын атцаафәа рабиپара агаацпыхәа-
ра рышатоит.

Аңсны анахгареи ажәлари
рыхызала табуп хәа шәасхәарп ста-
хуп гәйик-псыкала, алтшәа бзия аманы
ижәб ауыбаазы. Ишәзигъясшы-
лит абиаракәа зегбы, агәабзиара ғәәе,
аманшәалара.

Ишәкәйрүлазам араион иаиуз апхаста

■ Абцарамза 27-28 рзы ик-
лаз амшәгәя иахъаны Гагра
араион иаиуз азарал макъана-
зы инагзаны ишәкәйрүлазам,
хәа Аңснытәр акорреспондент
диңәзжәко, адирра қантент Гагра
араион ахада ихатыпуда Адамыр
Цышәба.

«Аңшахәағы икәйз ахахәәи
шыара-шыара икәнәззәаант, иара
убас амшын ацәкәйрәкаа абетонта
гәәраандакәа реихарак дырбенгит.
Амшын ашахәә иеңәнжәлнеит
даара ирацәнәи ахахәи апслымз.
Уажәи амадзуралы арьцқареи
агәам-сам ақәгареи иридхәалоу
аусуракәа нарызгоит», - хәа ихәе-
ит.

Иара ишәзгәеит ала, түпкәак
рөи ахахәәи аиташақәйрүлазам
рауеит, аха уи ахыкәнаңзәааз

атыпқәа рөи иеңиши ишәтатеде-
хит. Аңшахәағы ахахәәи ашытатара
хыркәшан рашәарамза, 2023 шықаса
рзы. «Хәкәгәйгүйт иаиана атур-
истта сезон ақынза ахахәәи ақәт-
тара изаку аусуракәа ртыйрак аңаңа-
ра ҳаҳызан ҳәа», - ихәеит Гагра араион
ахада ихатыпуда.

Уажәи Гагра ақалақ ауаапсыра
инагзаны азиржетә ала реиқәйрү-
шара алыршазам, избан ақәзар,
аҗхагаларатә станциақәа ре-
иашақәйрүлазама макъаназы ихы-
кәшазам. Афынчам ала аикәйрәе-
ра ақәзар, иу еиташақәйрүлоуп.

«Иацы араион агәи аиланхартатә
тыпқәа рөи арьцқаратә усуратә
мәфапысул. Иахъа ажәйтә Гагра
иахъатанку аусуракәа мәфапы-
сүсүйт», - хәа адирра қантент Адамыр
Цышәба. Ии икайтаз адиррала,
ажәйтә Гагра икоу аколоннада маң-
ада ааха амузеит.

Аңсуа қыабзқәа - Никарагуа

■ Декабр 2 рзы Никарагуа ах-
тын-қалақ аңаңа имәфалысит
жәлар ртабзқәа ашыкәсөңацәти
есышықәсатәи рфестиваль.

Хтоурых азыргаразы

Уи рхы аладырхәйт 42 хынтықарра.
Никарагуа икоу Аңсны ашхаражәкәттә
ахатарнакцәгы афестиваль реала-
дырхәйт. Урт ыртзәғи атаафәа иры-
дыргалон: ажыа үатка, ақалмыш,
аңыншыыхәа, зғамеи зыфы хааи
үгәаца итимтәо аңыншықәттә.

Ахәыңы ииразы зныктәи апаратә цхыраагза

Акәа ақалақ аћны

■ Акәа ақалақтә Еизарағы ажыр-
нұхәамза 1, 2024 шықаса инарк-
ны есымзатәи асоциалтә шәтәкәа
рықараза ашытырхазы азбамта ры-
дыркылент.

Абыда зхала ахәыңы зааҙ
анаңа азәи изы ирызшәахо апаратә
цхыраагза 500 маат рыла изахуе-
ит, убас ала уи аицдалыт 2000 маат
ркынза изахалоит.

18 шықаса эхымтцы ахәыңы
акыншыко атаафәа ироулоит:

хәфік ахәыңы змоу атаафәа -

аҗыншыпхыза 1000 - 1000 маат (2023

шықасы - 600 маат);

пшығык ахәыңы змоу - ры-

цихыз 1500 - 1500 маат (2023

шықасы - 600 маат);

шығык ахәыңы змоу - ры-

цихыз 1500 - 1500 маат (2023

шықасы - 600 маат);

шығык ахәыңы змоу - ры-

цихыз 1500 - 1500 маат (2023

шықасы - 600 маат);

шығык ахәыңы змоу - ры-

цихыз 1500 - 1500 маат (2023

шықасы - 600 маат);

шығык ахәыңы змоу - ры-

цихыз 1500 - 1500 маат (2023

шықасы - 600 маат);

шығык ахәыңы змоу - ры-

цихыз 1500 - 1500 маат (2023

шықасы - 600 маат);

шығык ахәыңы змоу - ры-

цихыз 1500 - 1500 маат (2023

шықасы - 600 маат);

шығык ахәыңы змоу - ры-

цихыз 1500 - 1500 маат (2023

шықасы - 600 маат);

шығык ахәыңы змоу - ры-

цихыз 1500 - 1500 маат (2023

шықасы - 600 маат);

шығык ахәыңы змоу - ры-

цихыз 1500 - 1500 маат (2023

шықасы - 600 маат);

шығык ахәыңы змоу - ры-

цихыз 1500 - 1500 маат (2023

шықасы - 600 маат);

шығык ахәыңы змоу - ры-

цихыз 1500 - 1500 маат (2023

шықасы - 600 маат);

шығык ахәыңы змоу - ры-

цихыз 1500 - 1500 маат (2023

шықасы - 600 маат);

шығык ахәыңы змоу - ры-

цихыз 1500 - 1500 маат (2023

шықасы - 600 маат);

шығык ахәыңы змоу - ры-

цихыз 1500 - 1500 маат (2023

шықасы - 600 маат);

шығык ахәыңы змоу - ры-

цихыз 1500 - 1500 маат (2023

шықасы - 600 маат);

шығык ахәыңы змоу - ры-

цихыз 1500 - 1500 маат (2023

шықасы - 600 маат);

шығык ахәыңы змоу - ры-

цихыз 1500 - 1500 маат (2023

шықасы - 600 маат);

шығык ахәыңы змоу - ры-

цихыз 1500 - 1500 маат (2023

шықасы - 600 маат);

шығык ахәыңы змоу - ры-

цихыз 1500 - 1500 маат (2023

шықасы - 600 маат);

шығык ахәыңы змоу - ры-

цихыз 1500 - 1500 маат (2023

шықасы - 600 маат);

шығык ахәыңы змоу - ры-

цихыз 1500 - 1500 маат (2023

шықасы - 600 маат);

шығык ахәыңы змоу - ры-

цихыз 1500 - 1500 маат (2023

Аңхъахәкәа ааныркылелт

Ағар рыйәфиарақәа

■ Абзармаза антәемтәзы Дон ихықәгылоу ақалақ Ростов ағы 10-17; 18+ ақәрате категория иатданаку аспортменцәа рыйжъара карате кекусинкай (IFK) күмите азы Аладатәи афедералтә округи Нхыткавказтәи афедералтә округ Аңхъахәгаре: 6-7, 8-9 шықәса зхытца аспортменцәа рыйжъара карате кекусинкай (IFK) күмите азы афестивали мәғапысун.

Аңхъахәгара рхы алдырхәйт 350-фык ақаратистәа, иара убас афестиваль иалахәйн Аңсны, Астрахан, Волгоградтәи Ростовтәи абластқәа, Краснодартәи атэйлағаца, Карабчи-Черкестәи Аресспублика, Қабарда-Балкардатәи Аресспублика, Аресспублика Қрым рұкынта 140-фык аспортменцәа.

«Афестиваль ағы ҳаспортыменцәа Аңсны ахъзала иқәгылон, аңхъахәгарағы - Ростовтәи аобласт ахъзала, избан акәзар, аңхъахәгара ағынтықтәи ақәни иқан», - изгәенеит Аңсны зеапсазтәыз азықатса, Аңсны карате кекусинкай Афедерация апредидент Витали Чытана.

Афестиваль аихшылақаа рыла, Аңснытәи аспортменцәа актәи атыпқәа ғба, ағбатәи атыпқәа хпа, ахъатәи атыпқәа хпа ааныркылелт.

Актәи атыпқәа ааныркылелт Рустам Ратия (Ағызера ахъзала), Сандро Цыагмазия (ак, Очамчыра), Аразын медалқаа роут Леон Җыныңыз (ак, Ақәа), Кира Заболотна (Ағызера ахъзала), Левон Ходыниан (Ағызера ахъзала).

Ахъатәи атыпқәа ааныркылелт Леонель Дунамалиан (Ағызера ахъзала), Елизавета Барсукова (Ағызера ахъзала), иара убас Виктория Кондакиан (Ағызера ахъзала).

Аладатәи афедералтә округи Нхыт-Кавказтәи афедералтә округи Аңхъахәгара аихшылақаа рыла Аңснытәи аспортменцәа актәи атыпқәа хпа, ағбатәи атыпқәа пышва, ахъатәи атыпқәа хба ааныркылелт.

Актәи атыпқәа ааныркылелт Алан Иакәбы-оглы (ак, Очамчыра), Давид Ақынчыз (Ағызера ахъзала), Арианна Мартиросиан (Ағызера ахъзала).

Ағбатәи атыпқәа ааныркылелт Сандро Җыганиа (ак, Очамчыра), Сайд Горзолия (ак, Очамчыра), Руслан Карапетиан, Руслан Кондакиан (Ағызера ахъзала).

Ахъатәи атыпқәа ааныркылелт Самед Бабаев (ак, Ақәа), Мисайл Крия (ак, Ақәа), Ратмир Абыхәба (ак, Очамчыра), Далмат Чагәа, Леон Крыгин (Ағызера ахъзала).

Аспортменцәа азықатсоит Аңсны карате кекусинкай Афедерация апредидент, Аңсны зеапсазтәыз азықатса, аспорт азкәза Җемир Җытана (Ағызера ахъзала), иара убас Аресспублика Аңсны аспорт азкәза Зураб Мурадиан (ак, Очамчыра).

Абри азы адырра Қанатсоит Аңсны ағары аспорти русқәа рзы ахъынтықтара еилакы аофциалтә сайт.

Константин Ахба аиааира игеит

Константин Ахба абокс азы 27-тәи Жәларбжъаратәи атурнир «Янтарные перчатки» ағары аиааира игеит, ҳәа адырра Қанатсоит Аңсны ағары аспорти рзы Ахъынтықтара еилакы.

Константин Ахба 54 кылым атэле аспортменцәа иатданаку аз 2008-2009 шықәсәа рзы изз арпаратәи рыйжъара дықәйлон.

Атурнир мәғапысун Калининград ақалақ ағы пхынчкайымзә 1

инаркны пхынчкайымзә 3 ақынза. Уи рхы алдырхәйт атэйлақаа: Урыстәыла, Белоруссия, Германия рұкынта 108-фык аспортменцәа.

Константин Ахба - Михаил Чачба ихъз зху ғәдоулатәи аспорттә школ даазамтоуп, 13-14 шықәса зхытца арпарцәа рыйжъара абокс азы Урыстәыла Аңхъахәгарағы ағызатә атэйлақаа: Урыстәыла, Перу, Иран, Беларус, Аңсны, Узбекистан, Җаңықистан, Венесуела ухәа зынза 14 рұкынта.

«Татмедиа» ажурналистцәа

Рұышәа рымардеит

■ Аинфорациятә Матзура «Татар-информ» Татарәи аредакцие «Интертат» асаси аредактор хада Рамис Латыпов Аресспубликатә ҳәынтықтара Усхаэртә «Аңсны-медиа» иатданаку аинфорациятә матзура «Аңсныпресс» аусзуңаа иусура апышәа рымардеит.

Мыбыжык иалагзаны Рамис Латыпов есыенене «Аңсныпресс» аусура аганахала азәлүмхара ааиршыу, аредактор хада, акорреспондентта, SMM-специалистцәа рыйцааркәа жәләкүртәкәе. Аамтакала иара конкретла иаагу ағырштәкәа рыла дара редакцияғы аусура шышиақтәлоу атәи еитеиқхәнд.

Ишенилкааха ала, ағ-холдингк ирзеипшу маңымкәа икоуп. Аффагыры ррегионкәа рәи аусура ахъынтықтара еиднакылоит, иара убас ахатәи бышшәла аусура ахъынтықтара ду анатоит. Убри ақнита, «Аңснымедиа» ажурналистцәа рәгәи итхо аprobлемақәа ртәи ибзианы ирдируеит Татарстантәи рколлегацәа.

Иаагозар, ауда хархәкәа ирызыкны еиҳаны аматериалқаа рыйжъата ахәтоуп, ақыр атсанакуеит иара убас еиҳа акультура иаизкы афра, анапхара ахатарнанкәа рығыцәжәараан интқа-

ны аинфорацияи аххәақәеи риуразы еиҳа аеадцалара аарпшра. Аоперативра аизырхареи аконтент аиуеипшымзаара алышареи рзы хәызмазам ажъгарәкәа қатан.

«Аңснымедиа» адиректор хада Роберт Җыопуа Аңсны Татарстәи րхәынтықтараат мессатә информациа ахархәагақәа рыйжъара аусеицура иатдоу атакы чыдала изгәенеит. «Хмассатә информациа ахархәагақәа уажәапхыагы аусеицуратә еимадара рыйжъалахъан.

«Аңснымедиа» ажурналистцәа Акционерте еилазаара «Татмедиа» адиректор хада ихатыпша, амедиашкот адиректор Александар Третиаков онлайн-режим ала имфагиғоз атренинг-семинар алахъәрәзә алшара рыман. Сара агәраганы сыйкуп, хара аринахысты хра злуо аимадара шхабжылоо», - ихәенеит Роберт Җыопуа.

Агазеткәа «Аңсны», «Республика Абхазия» ауда рыйциун агаజет «Шәһри Казан» адизайнер-дақылаа аиқыршәаф Ильдар Габидуллин. Уи аңснытәи иколлегацаа изреитеиқхәеит ҳамтәзәтәи аметодкәа рхархәрәлә агаజет адақыақәа рейкөршәәра аганахала имоу апышәеи еиуеипшым адизайнертә знеишшәкәеи ртәи. Еиҳырааны дара агазеткәа «Аңсны», «Республика Абхазия» иғыңы еикәдүршәеит.

Жәларбжъаратәи аолимпиада

Абзарда 14 инаркны 22-нә «Сириус» афедералтә тақырадыл ақыны имфапысует ағбатәи иаагу атэйлақаа атэйлақаа аолимпиада.

Еиуеипшым аинтелектуалтә еицлабрақәа рыла ишьабыгылоу ари аолимпиада рхы алдырхәйт 79-фык алахъәлақаа, атэйлақаа: Урыстәыла, Перу, Иран, Беларус, Аңсны, Узбекистан, Җаңықистан, Венесуела ухәа зынза 14 рұкынта.

Аңснытәи ағып иалахәз иреиуоп: Къасу Аргәын, Давид Кузмичов, Сатанеи Лагалаа, Александар Воуба, Сандар Бжъания, Леуарса Қаңыа. Ағып напхара алтон А.С.Пушкин ихъз зху ажъяратә шкода №2 артцағы Асида Пачалиа.

Аолимпиада еиднакылоит адунеи зегзы ақынтае астрономон қызыпшәеи, иналукааша еиуеипшым аматәаркәа респециалистцәеи. Ари ағыза аусмапататәкәа ихадоу шығауп жәларбжъа-

ратәи академиатә еимадара арғәәразы.

Аицлабрақәа рнағс, астроном қызыпшәа рзы еиқәршәан арккарата, иара убас акультура программа. Дара ириман атагылазашыз иаизыршыры ҳамтәзәтәи астрономия атемақәа, рхы алдырхәрәйтә еиғш еиуеипшым ақазарагатә усмаптатәкәа, «Сириус» ахәақәа иртәзаны еиуеипшым анықәарақәа.

Жәларбжъаратәи астрономиатә аолимпиада - ари аинтелектуалтә еицлабрақәа зуу, еишишкәсатеи тәарадырата усмаптатәу, 14-18 шықәса зхытца еиуеипшым атэйлақаа рұкынта ашколхәычкәа рыйжъара.

Адтә хадақас иқәгылаа иреиуоп абағхатәра бзия змоу ағар астрономия аэтцааракәа рахъарпшра, ии ағебылра рылааӡара.

Аманда Анталада

Аччапшь

Аашар пшыра Аңсны таарапы иқаз Виктория лхатса диаңтаа:

- Сыхаара, санаауа уахынта иуааз-гарп иудахузе?

- Ибтаху сзаага, уажәи угын зөг рых-әштәеит, - ихәенеит ахатса.

Ахъынтық икны инеиз Танас:

- Иқалозар усыщхраа, аума сақәшәеит, еишишкәа асаат 6 шығу ашышыма ашқа ацара стаххой,

- ы, уи бзиоупе ағабзиаразы, - атак қаңтает иедаартынчы ахъынтық.

- Ааи, аха сара асаат 7 рұкынза ацаа салтцоме! - ихәенеит Танас арыцхара инпуша.

Автобус апхъатәи ашә ала итыгуа ауа дрыжәланы, мчылатдәкәа дталеит өхәзбак. Еилагылаз апассағырлар руазәк, ии лгәннамзара уамашәа ибауа, лышка ихы нарханы:

- Избан, апхъатәи ашә ала итыгуа брыжәлан бызтала, иқалози ашытактәи ашә ала бталаатты?

- Амда сырттарғы алшон, сақастәым сара, - лхәенеит ахъынтық, зымәа дыпшуа.

- Ибақоу арах, уағ ақагы бнибалаоме? - ихәенеит ахатса уамашәа ибауа.

- ы, саатқа ииснубаало иқалар утакызма, наа уара? - лхәенеит, лыжыршәа аны ахъынтық.

Аказы суздыааеит Кәаста, атак узықтазор? - ихәенеит Манча иғыла да-наапыла.

- Ихәенеит нас, иуа аабап, - атак қаңтает Кәастағы иеаазырәфымданы.

- Ишсохұра излеиңшымзәи ахъынтық шылапқәеи ахатса ишьапкәе?

- Ашыапқәа злеиңшым ҳәа ақагы ықам, амала ақызатқәык, урт рыйжъара икоу ала ауп излеиңшым, - ихәенеит атакс Кәаста деңгемхакан.

Ашкол адиректор Мамсыр Татуаз-ипа икны даашуеит англыхы бывшәа артца-өхәзбак Марица Мышкәйт-ипх:

- Уаҳа сылшом уажәшшәтәкәа сырмынхәеит сара ажәбатәи акласа, ртатәхәкәа угын иртәзом, ататәхәи ақынны исзыршызом, ихашәттеру атағы Кәатеба «бан...» ҳәа сеиҳәеит иаңтәи ататәхәи андамтазы.

- Ҳайт, Ҳазшаз днеимығзааит уи Кәатеба мыжда, ии ус ихәзар, ииашатқәнни иихәз нимығзар иуом, сара иғаастаңеит, ах асьлапхәыс.

- Унан, баша зықымаат зынбазы, сара басаңдаа ус башагы ибасхәоне! - лхәенеит, омашәа ибауа, ағәлапхәыс.

Анаплакы анапхагы лассы-лассы аусура иагхалоз Кан ихы наикәкны:

- Кан, абри уара ала ушеиңшах ан-беликкаауе?

- Зынза сласбаны санықаа еильскакаан ииңдән ииңдән деңгемхакан Кан.